

Asia: VN/12734/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi liittyen pakottamalla solmitun avioliiton kumoamiseen

Avioliiton kumoaminen

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä

Kärjäoikeus pitää esityksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia tärkeinä. Ehdotuksen vaikutukset on arvioitu asianmukaisesti.

Kärjäoikeus pitää kannatettavana ehdotusta siitä, että pakottamalla solmittu avioliitto puretaan kumoamalla tai siten, että kumotun avioliiton oikeusvaikutukset vastaavat avioeron oikeusvaikutuksia, sekä ehdotettua puolison siviilisäädyn palautumista siihen, mikä se oli ennen kumotun avioliiton solmimista.

Ulkomailla alaikäisenä solmitun avioliiton tunnustaminen

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä

Kärjäoikeus pitää arviomuistiossa esitettyä kannatettavana. Kärjäoikeus pitää tärkeänä arviomuistiossa ehdotettua siitä, että alaikäisenä solmittujen avioliittojen osalta sääntelyä täsmennetään siten, että alle 18-vuotiaan henkilön ulkomailla solmimaa avioliittoa ei pääsääntöisesti tunnustettaisi, ellei siihen ole yksittäistapauksessa erityisiä syitä.

Kärjäoikeus katsoo, että ulkomailla alaikäisenä solmitun avioliiton tunnustamisasian käsittelyssä tuomioistuimessa kuulemismenettelyä olisi syytä kehittää alaikäisen osapuolen henkilökohtaisella kuulemisella. Lastensuojeluviranomaisilla on sopivimmat edellytykset toteuttaa tällainen kuuleminen. Kirjallinen kuuleminen ei ole riittävää. Henkilökohtaisella kuulemisella hakijan olosuhteet ja tahdonmuodostukseen vaikuttaneet seikat voidaan yleensä selvittää perusteellisemmin ja luotettavammin kuin pelkästään kirjallisesti tapahtuvassa kuulemisessa.

Käräjäoikeus pitää tärkeänä, että ulkomailla alaikäisenä solmitun avioliiton tunnustamisen täsmennys sekä alaikäisen osapuolen kuuleminen ilmenisivät suoraan laista.

Muut huomiot

Onko teillä muuta lausuttavaa ehdotukseen liittyen?

Käräjäoikeus pitää tärkeänä, että ulkomailla alaikäisenä solmitun avioliiton tunnustamisen arviointi on kokonaisarviointia, joka perustuu lapsen etuun ja alaikäisenä avioituneen oman tahdon perusteelliseen selvittämiseen. Käräjäoikeus ei pidä uskonnollisia tai kulttuurillisia syitä riittävänä perusteena ulkomailla solmitun avioliiton tunnustamiselle.

Käräjäoikeus kiinnittää huomiota siihen, että poikkeuslupamenettelyllä Suomessa solmittujen alaikäisavioliittojen ja ulkomailla solmittujen alaikäisavioliittojen tunnustamisen osalta lainsäädännöstä ilmenevien periaatteiden olisi hyvä olla yhtenevät.

Käräjäoikeus esittää harkittavaksi, että tunnustamismenettelyä arvioitaessa ei tehdä eroa sen osalta, onko osapuolena oleva alaikäinen Suomen kansalainen tai onko hänen asuinpaikkansa Suomessa tai onko hänellä mahdollisesti muita liittymiä Suomeen.

Käräjäoikeus pitää tärkeänä, että avioliiton purkautumiseen liittyvä prosessi olisi mahdollisimman yksinkertainen, helppo ja maksuton. Käräjäoikeus katsoo, että raskas tai hidas menettely olisi omiaan vaikeuttamaan kaikkein heikoimmassa asemassa olevien turvautumista siihen.

Käräjäoikeus katsoo, että avioliiton ja sen päättymisen vaikutuksia muuhun lainsäädäntöön, kuten ulkomaalaislain ja kansalaisuuslain kannalta keskeisiin kohtiin, olisi hyvä tarkastella lainsäätäjän taholta asiantilan selventämiseksi.

Käräjäoikeudella ei ole muuta lausuttavaa.

Nurmi Tuomas
Helsingin kärjäoikeus

Inkinen Jaana
Helsingin kärjäoikeus